

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Львівського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Дмитро ШВЕЦЬ

2026

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Анастасії ПЛЮСКВИ на тему
«Організація та тактика підтримання публічного обвинувачення щодо
привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим
становищем, в суді першої інстанції», поданої на здобуття ступеня доктора
філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Кафедра кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України) Львівського державного університету внутрішніх справ, заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Анастасії ПЛЮСКВИ на тему «Організація та тактика підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, в суді першої інстанції», а також за результатами оцінки рецензентів та експертної позиції учасників фахового семінару, проведеного 26 лютого 2025 року, констатує наступне:

Тема дослідження є актуальною. Проблематика організації та тактики підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, в суді першої інстанції є актуальною як для теорії криміналістики, кримінального процесу, так і для слідчо-прокурорської практики. Обґрунтуванням такого твердження є те, що підтримання публічного обвинувачення є квінтесенцією діяльності сторони обвинувачення, яка починається з моменту одержання даних про подію кримінального правопорушення. Привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, було неодноразово предметом наукових розвідок в галузі криміналістики, але з позицій діяльності слідчого, оперативних підрозділів на стадії досудового розслідування. На сьогодні жодного дослідження діяльності прокурора в суді першої інстанції щодо підтримання публічного обвинувачення у взаємозв'язку із результатами досудового розслідування, одержаними за його процесуального керівництва, – не було здійснено. Це на фоні на жаль наявних у прокурорській практиці випадків неефективного, неякісного підтримання публічного обвинувачення прокурорами у кримінальних справах щодо привласнення майна, вчиненого шляхом

зловживання службовим становищем, дає підстави для твердження про актуальність здійсненого Анастасією ПЛЮСКВОЮ дослідження організації та тактики підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, в суді першої інстанції.

Дисертація виконана відповідно до п.п. 14, 18 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025 – 2029 роки, затвердженої наказом МВС України від 21.05.2024 № 326, п. 2.7. Стратегії розвитку прокуратури на 2025-2028 роки, затвердженої наказом Генерального прокурора від 08.10.2025 № 322, а також Плану науково-дослідних робіт Львівського державного університету внутрішніх справ та науковій темі «Протидія кримінальним правопорушенням, підслідним Національній поліції: правові, кримінологічні та криміналістичні аспекти» (номер державної реєстрації 0121U113930, 0124U005075), яка розробляється на факультеті № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України) Львівського державного університету внутрішніх справ. Тема дисертації затверджена рішенням Вченої ради Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол № 4 від 26 жовтня 2022 року).

Метою дисертації є розробка концепції діяльності прокурора в ході підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення чужого майна, шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, у суді першої інстанції, узагальнення практики підтримання публічного обвинувачення прокурорами у даній категорії кримінальних правопорушень, а також формулювання науково обґрунтованих рекомендацій спрямованих на удосконалення її теоретичних, правових та організаційних основ.

З огляду на мету, в дисертації вирішено такі завдання:

– здійснено аналіз стану наукових досліджень підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення чужого майна, шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем;

– з'ясовано сутність та правове регулювання підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції;

– розкрито поняття та структура підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції;

– проаналізовано взаємодію прокурора з іншими учасниками кримінального провадження під час підготовки до судового розгляду кримінальних справ щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем;

– досліджено тактичні особливості підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, під час підготовчого провадження;

– визначено тактичні особливості підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, під час судового провадження;

– розглянуто та науково обґрунтовано шляхи вдосконалення організації підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем;

– розглянуто та науково обґрунтовано шляхи вдосконалення криміналістичного забезпечення підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем.

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні правовідносини, які виникають в ході підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції у кримінальних справах щодо привласнення чужого майна, вчиненого шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем.

Предметом дослідження є організація та тактика підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення чужого майна, вчиненого шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, в суді першої інстанції.

Методологічну основу дослідження складає комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, які застосовуються в юридичній науці, що обрані з урахуванням поставленої мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.

Діалектичний метод забезпечив наукову розвідку явищ підтримання публічного обвинувачення привласнення чужого майна шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем та дав змогу проаналізувати всі питання теми в їх розвитку, встановити взаємозв'язок і взаємну зумовленість, а також забезпечив глибше розуміння об'єкта дослідження через поєднання наукових положень і практичної діяльності відповідних уповноважених учасників кримінального провадження (підрозділ 1.1).

Історико-правовий – використаний для дослідження еволюції органів прокуратури, реалізації функції підтримання державного/публічного обвинувачення прокурором у кримінальному провадженні у контексті дії КПК України 1960 року та КПК України 2012 року та комплексного аналізу становлення розвитку підтримання публічного обвинувачення у суді першої інстанції у справах про привласнення чужого майна шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (підрозділ 1.1);

Методи аналізу, синтезу забезпечили опрацювання наукового доробку (підрозділи 1.1, 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3.), положень нормативно-правових актів, слідчої, прокурорської та судової практики (підрозділи 2.1., 2.1., 2.3., 3.1., 3.2.), а також в поєднанні із використанням методу абстрагування – формування проміжних за розділами та загальних висновків дисертації.

Системно-структурний – для визначення структури підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції, а також виокремити основні компоненти організації та тактики такої діяльності у кримінальних справах щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (підрозділ 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Структурно-функціональний – забезпечив визначення потенціалу складових підтримання прокурором публічного обвинувачення в суді першої інстанції, а також форм та методів його взаємодії з іншими учасниками кримінального провадження (підрозділ 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Спостереження використано для одержання даних про особливості підтримання прокурором публічного обвинувачення та діяльності інших осіб, які залучаються ним в ході підтримання публічного обвинувачення (підрозділи 1.3., 2.1., 2.2., 2.3).

Мисленнєве моделювання забезпечило визначення особливостей підтримання прокурором публічного обвинувачення, які можуть виникати на досудовому розслідуванні, підготовчому судовому засіданні та під час судового розгляду, а мисленнєвий експеримент – дозволив здійснити апробацію наукових рекомендацій щодо підтримання публічного обвинувачення у суді в кримінальних справах щодо привласнення майні шляхом зловживання службовим становищем (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Пошуково-бібліографічний метод забезпечив підбір літературних джерел за темою дослідження (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3., 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Методи соціологічної вибірки, опитування шляхом анкетування, інтерв'ювання та статистичного зведення використані для одержання від респондентів відомостей з питань теми дослідження (підрозділи 2.1., 2.2., 2.3., 3.1., 3.2.).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням, у якому охоплені питання організації та тактики підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення чужого майна, вчиненого шляхом зловживання службовою особою службовим становищем, в суді першої інстанції. До основних положень, що містять наукову новизну, потрібно віднести такі:

уперше:

– визначено параметри ефективності тактики підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем: різноманітність джерел доказів; фокус на доведення суб'єктивної сторони злочину; підвищена увага до інтерпретації документів; обов'язковість акценту на експертизах; вибудовування цілісної доказової конструкції; систематизація матеріалів кримінального провадження за наявністю в них прямих та непрямих доказів протиправної діяльності обвинуваченого; оцінка імовірної лінії захисту та підготовка до її спростування; планування участі прокурора у проведенні судових процесуальних дій; візуалізація механізму вчинення злочину у формі його схеми з демонстрацією послідовності вчинення протиправних дій, осіб, які їх вчиняли, документів, у яких такі дії одержали своє відображення;

– визначено та обґрунтовано потребу забезпечити на системній основі реалізацію права потерпілого на підтримання обвинувачення у випадках, передбачених ч. 3 ст. 338, ч. 2 ст. 340 КПК України, та сформульовано пропозиції щодо доповнення ч. 1 ст. 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» п. 23-1, який передбачає право потерпілих від кримінальних правопорушень на правничі послуги, передбачені пунктами 2 і 3 частини другої статті 13 цього Закону;

удосконалено:

– уявлення щодо структури підтримання публічного обвинувачення в суді, яку утворює системна сукупність взаємопов'язаних етапів діяльності прокурора, спрямованих на ефективне, послідовне та обґрунтоване доведення обвинувачення з дотриманням засад справедливого судочинства. До таких етапів віднесено: підготовку до судового розгляду; участь у підготовчому судовому засіданні; пояснення суті та меж обвинувачення; подання та дослідження доказів; участь у судових дебатах; моніторинг законності, обґрунтованості та виконання судового рішення;

– на підставі дослідження практики взаємодії сторони обвинувачення у кримінальних провадженнях щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, наукові підходи до визначення взаємодії прокурора зі слідчим та оперативними підрозділами, як системи узгоджених процесуальних та управлінських рішень і дій, що реалізуються з метою забезпечення встановлення обставин кримінального правопорушення та притягнення винних осіб до відповідальності в межах компетенції зазначених суб'єктів під час досудового розслідування та судового розгляду. Для оптимізації інформаційного обміну між учасниками взаємодії сторони обвинувачення, визначення процесуальних інструментів прокурора щодо залучення слідчого, оперативних підрозділів для підготовки та проведення процесуальних дій під час судового розгляду, оптимізації координації взаємодії старшим прокурором групи прокурорів з іншими прокурорами, слідчим та оперативним підрозділом під час досудового розслідування та судового розгляду запропоновано розробити та затвердити відповідну міжвідомчу інструкцію;

– рекомендації щодо змісту клопотання прокурора про порядок та обсяг дослідження доказів в частині обов'язкового визначення послідовного переліку доказів, які сторона обвинувачення вважає за доцільне дослідити, з його обґрунтуванням, а також пропозицій щодо обсягу дослідження доказів (оголошення змісту процесуальних документів повністю чи в частині, яка містить відомості, які мають значення для доказування у справі, наприклад, тільки заключної частини висновку експертизи, тощо). Сформульовані пропозиції щодо внесення відповідних змін до абзацу другого ч. 1 ст. 349 КПК України;

набули подальшого розвитку:

– на підставі європейських стандартів прокурорської діяльності, людиноцентричного підходу та концепції «Human security» уявлення про функцію підтримання прокурором публічного обвинувачення в суді, яка за правовою природою має багатоаспектний, комплексний характер, поєднуючи правозахисну та обвинувальну складові, та одержує своє втілення в представленні інтересів особи, суспільства та держави шляхом доведення перед судом вини обвинуваченого доказами, одержаними відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства, та формування позиції щодо застосування заходів кримінально-правового впливу з урахуванням суспільної небезпечності кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила;

– уявлення про зміст функції підтримання публічного обвинувачення в суді шляхом виділення та розкриття змісту її ключових компонентів: захист прав і свобод людини, суспільства та держави; доведення вини; взаємодія з судом та стороною захисту в умовах змагального кримінального провадження; забезпечення справедливості;

– аргументація щодо потреби забезпечення єдності законодавчої термінології відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 129, п. 1 ч. 1 ст. 131-1 Конституції України шляхом заміни у ч. 3 та 4 ст. 22, ч. 2 ст. 26, п. 15 ч. 2 ст. 36, п. 2 ч. 2 ст. 284 КПК, п. 2, 4 ч. 2 ст. 322, ч. 2 ст. 337, ст. 340, 341 КПК України та ст. 22 Закону України «Про прокуратуру» терміну «державне обвинувачення» на «публічне обвинувачення»;

– уявлення про перелік та зміст тактичних завдань, які стоять перед прокурором під час підготовчого судового засідання у кримінальних провадженнях щодо привласнення майна шляхом зловживання службовим становищем, до числа

яких віднесені: перевірка законності та обґрунтованості обвинувального акту відповідно до вимог ст. 291 КПК України; аргументоване реагування на клопотання сторін та ініціювання власних процесуальних дій; забезпечення представлення інтересів потерпілих і цивільних позивачів; ініціювання розгляду питань щодо запобіжних заходів, які пов'язані із продовженням, зміною або скасуванням запобіжних заходів з урахуванням існування ризиків, передбачених ст. 177 КПК України; ініціювання розгляду питання щодо обрання, заміни, продовження чи скасування заходів забезпечення кримінального провадження; забезпечення підготовки до судового розгляду;

– положення щодо порядку та змісту короткого викладу публічним обвинувачем обвинувального акту. Для забезпечення дотримання під час судового розгляду принципу процесуальної рівності та врахування позицій сторін судового процесу запропоновано у ч. 4 ст. 347 КПК України передбачити з'ясування судом позицій сторін щодо короткого викладу обвинувального акту;

– положення щодо забезпечення координації роботи групи прокурорів шляхом впровадження інформаційно-телекомунікаційної системи робочого місця прокурора, взаємопов'язаної із ЄРДР, інформаційно-телекомунікаційною системою досудового розслідування та єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою, для ведення досьє обвинувачення у кримінальному провадженні, в якому на основі формули обвинувачення, викладеної у обвинувальному акті, здійснюватиметься узагальнення доказів, їх зміст, спосіб отримання та значення для доведення конкретних елементів складу злочину щодо кожного обвинуваченого за окремим епізодом протиправної діяльності, та подання до суду процесуальних документів. Для реалізації цих пропозицій розроблений проект положення про інформаційно-телекомунікаційну систему "іПрокурор";

– рекомендації щодо підготовки та участі прокурора у судових допитах (свідків, експертів), дослідженні документів та речових доказів у кримінальних провадженнях щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, в частині обов'язкового залучення прокурором спеціальних знань, планування допиту, забезпечення підготовки свідків з метою одержання від них показань, ідентичних до наданих ними під час досудового розслідування, демонстрації взаємозв'язку досліджуваних документів, речових доказів з обставинами події кримінального правопорушення;

– рекомендації щодо змісту обвинувальної промови прокурора у дослідженій категорії кримінальних проваджень, зокрема в частині аналізу і оцінки зібраних та досліджених доказів із доведенням наявності події кримінального правопорушення і винуватості обвинуваченого, а також, за наявності заперечень сторони захисту, аргументованого підтвердження допустимості, належності та достовірності таких доказів.

Особистий внесок здобувача. Представлені в дисертації результати дослідження належать особисто здобувачу. Щодо тез доповіді, підготовленої спільно з З. Б. Никеруй, на тему втілення Концепції «Прокурор громади» в діяльність органів прокуратури, авторству дисертанта належать положення щодо забезпечення балансу між традиційними функціями прокуратури та необхідністю дотримання принципів відкритості й прозорості у сфері безпеки і правосуддя.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції, розроблені автором, можуть бути використані: а) у науково-дослідній сфері – для подальших досліджень проблем підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, а також при дослідженні підтримання публічного обвинувачення у різних судових інстанціях та щодо суміжних кримінальних правопорушень (Акт впровадження у наукову діяльність Львівського державного університету внутрішніх справ результатів дослідження від 02.02.2026 №3); б) у правозастосовній діяльності – для вдосконалення практики застосування положень кримінального процесуального законодавства з метою більш точного вирішення організаційного, методичного, інформаційного забезпечення роботи органів прокуратури; в) у освітньому процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Кримінальний процес», при підготовці відповідних розділів підручників, навчально-методичних посібників, а також при проведенні занять з підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів. (Акт впровадження у освітній процес Львівського державного університету внутрішніх справ результатів дослідження від 02.02.2026 №12).

Основні положення і результати дисертації апробовані на таких науково-практичних заходах: «Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування (м. Львів, 01 грудня 2023 року), «Українська кримінальна юстиція у пост/воєнній парадигмі. Львівський форум кримінальної юстиції (м. Львів, 19–20 вересня 2024 року)», «Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування» (м. Львів, 29 листопада 2024 року), «Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування» (м. Львів, 4 грудня 2025 року).

Основні результати дисертації відображено у вісьмох наукових працях. Серед них чотири статті опубліковані в журналах, визнаних Міністерством освіти і науки України науковими фаховими виданнями з юридичних наук категорії «Б», та чотири праці апробаційного характеру, а саме:

- *праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації*

1. Плюсква А. В. Розмежування поняття підтримання «публічного» чи «державного» обвинувачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 430–432. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-7/101>

2. Плюсква А. В. Сутність функції органів прокуратури «підтримання публічного обвинувачення в суді». *Право і суспільство. Науковий журнал*. 2024. № 5. С. 308–313. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.5.44>

3. Плюсква А. В. Етапи підтримання публічного обвинувачення в суді. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Вип. 4(90). С. 329–334. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.4.47>

4. Плюсква А. В. Джерела доказів під час підтримання публічного обвинувачення в суді першої інстанції щодо привласнення майна шляхом зловживання службовим становищем. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Вип. 4(91). С. 391–397. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.55>

- праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Плюсква А. В. Розмежування поняття підтримання «публічного» чи «державного» обвинувачення. Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (01 грудня 2023 року). Львів. 2023. С. 79–81.

6. Плюсква А. В., Никеруй З. Б. Втілення Концепції «Прокурор громади» в діяльність органів прокуратури. Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (29 листопада 2024 року). Львів. 2024. С. 104–109.

7. Плюсква А. В. Сутність функції прокуратури «підтримання публічного обвинувачення в суді». Українська кримінальна юстиція у пост/воєнній парадигмі: матеріали Х (XXIII) Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 19–20 вересня 2024 року). Львів. 2024. С. 176–181.

8. Плюсква А. В. Проблемні питання організації діяльності групи прокурорів під час підтримання публічного обвинувачення в суді щодо привласнення майна, одержаного шляхом зловживання службовим становищем. Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (04 грудня 2025 року) / упор. А.Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС. 2025. С. 183–185.

З огляду на викладене, фаховий семінар кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України) Львівського державного університету внутрішніх справ приймає рішення надати Висновок про те, що дисертація Анастасії ПЛЮСКВИ на тему «Організація та тактика підтримання публічного обвинувачення щодо привласнення майна, вчиненого шляхом зловживання службовим становищем, в суді першої інстанції», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»,

1) містить елементи наукової новизни, а її результати мають теоретичне і практичне значення для вітчизняної юридичної науки;

2) відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також положенням освітньо-наукової програми «Право» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – за спеціальністю 081 «Право» у Львівському державному університеті внутрішніх справ;

3) відображена у вісьмох публікаціях, зокрема: у чотирьох статтях, опублікованих у фахових виданнях категорії Б, перелік яких затверджено МОН України, а також у чотирьох тезах доповідей на науково-практичних заходах;

4) виконана дисертанткою самостійно, отримані теоретичні висновки і результати демонструють особисті дослідження автора;

5) рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Голова засідання фахового семінару:
завідувач кафедри кримінального процесу
та криміналістики факультету № 1
(з підготовки фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції України)
Львівського державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент**

Андрій ХИТРА